

Verenigingen

Gymnastiekvereniging Het Geuldal

JAN HENDRIKX

De wat oudere inwoners van Schin op Geul zullen zich ongetwijfeld de tijd herinneren dat er in onze kleine gemeenschap een gymnastiekvereniging actief was. Zij werd in 1952 in het leven geroepen door een aantal enthousiaste inwoners, maar is rond 1974 een stille dood gestorven. Van een officiële ontbinding of opheffing van de vereniging is geen sprake. Sterker nog, van de vereniging bestaan geen statuten. Evenmin bestaat er een oprichtingsakte.

De gymnastiekvereniging heeft niet echt lang bestaan. Middels dit artikel wordt deze vereniging nog eens nader onder de loep genomen. Bij het bestuderen van allerlei krantenartikelen en verslagen van de vergaderingen, voor zover ik die heb kunnen achterhalen, komt toch een aantal opmerkelijke zaken naar voren. Zij geven niet alleen een mooie inkijk in de sportieve prestaties van de vereniging, maar geven daarnaast ook een bijzonder tijdsbeeld waarin discipline en de Rooms Katholieke Kerk een belangrijke rol speelden. Tevens blijkt uit allerlei stukken dat de interne organisatie en de financiën van de vereniging niet altijd op orde waren. De gemeente heeft zelfs eind 1954, dus al vrij snel na de oprichting van de vereniging, de politie opdracht gegeven om haar financiële bescheiden te onderzoeken.

Alvorens verder in te gaan op de sportieve prestaties van deze vereniging, wordt eerst aandacht besteed aan de tijd waarin zij heeft gefunctioneerd. Daarbij ontkom ik er niet aan terug te gaan naar de vijftiger jaren van de vorige eeuw, waarin de kerk en het Rijke Roomse leven met zijn dorpspastoor en de processie een belangrijke plaats innamen in elke dorpsgemeenschap in Zuid Limburg.

In de jaren '50 en '60 alleen maar brave burgers en een invloedrijk Katholiek geloof

Bij het doorlezen van de notulen van de bestuursvergaderingen vanaf 1955 vallen enkele zaken op, zaken die thans wellicht vreemd overkomen, maar destijds gewoon waren.

Zo begon en eindigde elke vergadering met de zogenaamde christelijke groet¹. Ook was de geestelijk adviseur op bijna elke bestuursvergadering aanwezig en bezocht

hij regelmatig de oefenavonden. Hij kwam ofwel later de vergadering binnen – waardoor de voorzitter met veel ontzag en eerbied nog eens alle agendapunten kort ging samenvatten – of hij kwam op tijd maar verliet de vergadering voortijdig in verband met andere verplichtingen. Verder was het niet ongebruikelijk dat de ledenvergaderingen op de zondag werden gehouden, rond half twaalf, na afloop van de Hoogmis; wellicht kon er vanuit gegaan worden dat iedereen de Hoogmis zou bijwonen en na afloop gelijk naar de vergadering zou gaan.

Ook wilde de geestelijk adviseur graag op de hoogte gehouden worden van de ontwikkelingen binnen de vereniging. Zo wilde hij geïnformeerd worden over wijzigingen in het bestuur of in het voornemen van het bestuur om bijvoorbeeld een damesafdeling op te richten. Dat hij de vereniging een warm hart toedroeg blijkt wel uit het feit dat hij bij gelegenheid van de fancy fair en de bliksemlosterij een fototoestel met etui als prijs beschikbaar stelde.

Een ander belangrijk element in het Roomse leven was de processie. De geestelijk adviseur deed met enige regelmaat een beroep op de leden om deze processies bij te wonen. In een vergadering van 17 juni 1955 wees de voorzitter op het minder goede gedrag van enkele misdienaars en dat de leden van de gymnastiekvereniging als voorbeeld gesteld konden worden. Eén lid van de vereniging, zelf de zoon van een bestuurslid, vertoonde tijdens de processie in 1955 onbehoorlijk gedrag en zou daarop

Gymnastiekvereniging Het Geuldal (ca. 1960)

Achterste rij v.l.n.r.: Nico Weusten, Wiel Rikers, Hub Reneerkens, Agnes Keulers, Theo Strüfer, Lea Huijds, Mia van Reij, Iet Haesen, Wiel Bovens, Gerda Keulers, Loek Marcus, NN, Leontien Boesten, Els Lucassen, Mia Keulers, Tonnie Somers, Han Coumans, Tiny van den Hove,

Wiel Weusten, Paul Roks, Wiel Coemans, Fons van Weersch, Hub Weusten, Joep Bertrand en Pie van den Hove

Middelste rij v.l.n.r.: Jos Kohl, Maria van den Hove, Stella Schmets, Gerda Rikers, Toos Groven, Agnes Moonen(?), NN, Al Claessens, NN,

Pierre van Reij, Albert Rikers, NN, Wiel Beckers, Zef Weerts, Lau van den Hove en Leo van Weersch

Voorste rij (knielend) v.l.n.r.: Piet Lucassen, Hub van den Hove, Jan Packbier, Fien Knubben(?), Toos Lemmens, NN, Tinie Lips, Leny Jahach, Maria Schmets, Helma van den Hove, Margriet Reneerkens, Ger Weusten, Pie Coumans, Jo van Weersch, Henk Geurts, Pierre Rikers, Cor

Lucassen, René Weerts, Sjr van den Hove en Jan van den Hove

door zijn vader aangesproken worden. In latere notulen lezen we dat de zoon in kwestie zich bedankt als lid *“als reden mede een minder goede kameraad in de vereniging”* te zijn. Als we verder lezen in de notulen blijkt dat met die ‘minder goede kameraad’ een lid bedoeld werd dat kennelijk iets negatiefs of iets onsportiefs had verteld over de zoon in kwestie. Afgesproken werd dat de trainer hierop zou letten.

Dat de kerk en het geloof in die tijd een grote rol speelden, blijkt ook nog uit het feit dat elk turnfeest stevast begon met een H. Mis in de ochtend, vervolgens een defilé en rond drie uur nog eens het Lof.

Behalve de rol van de kerk speelde in die tijd discipline en gehoorzaamheid een belangrijke rol in de samenleving in het algemeen en bij de gymnastiekvereniging in het bijzonder. In een artikel in het *Land van Valkenburg* van 25 november 1955 lezen we dat volgens de voorzitter het

doel van de vereniging is: gehoorzaamheid, volgzzaamheid, orde en tucht.

Verderop in dit artikel wordt nader ingegaan op de discipline binnen de vereniging.

De oprichting, het bestuur en een stevige voorzitter

Zoals eerder is aangegeven bestaan er geen statuten van de vereniging, zodat niet precies kan worden nagegaan wanneer ze is opgericht. Evenmin is bekend wie de oprichters waren. Uit een procesverbaal van de politie van 4 november 1954 kunnen we lezen dat de vereniging rond 16 maart 1952 moet zijn opgericht en feitelijk is ontstaan uit leden van de plaatselijke Katholieke Arbeidersbeweging (KAB). Deze beweging is in 1964 opgegaan in het NKV en in 1976 in de FNV, die overigens nu nog steeds bestaat.

Dit leidde al snel tot een conflict met de toenmalige kapelaan Joseph Rulkens (kapelaan van 1950 tot 1953). Sedert mei 1954 is door bemoeienis van de pastoor de vereniging op een betere grondslag gebaseerd. Het eerste officiële bestuur bestond uit Cor Claessens (voorzitter), Sjeng van Dooren (secretaris) en J.P. Haesen (penningmeester). De overige bestuursleden waren Mathieu Voncken, Leopold Minartz en Hub Reneerkens. Voordien zijn echter andere personen lid van het bestuur geweest, te weten Victor Huydts, Hub Bosch, ene Robeers en Zef Paffen. Dit zijn dan ook waarschijnlijk de oprichters.

Sjeng van Dooren is niet lang secretaris geweest. Al in de bestuursvergadering van 4 januari 1955 bleek dat hij herhaaldelijk zonder kennisgeving afwezig was, en dat daarvoor de notulen van eerdere vergaderingen niet beschikbaar waren. Hij werd dan ook in diezelfde vergadering bedankt als secretaris en als lid geroyeerd. Hub Reneerkens nam tijdelijk deze functie op zich.

Alvorens dieper in te gaan op de bestuurssamenstelling, wil ik het feit niet onvermeld laten dat voorzitter Cor Claessens iemand was die de vergaderingen streng in de hand wenste te houden. Zo had hij er bijvoorbeeld erg veel moeite mee dat de penningmeester een verklaring aan de gemeente had verstrekt waaruit bleek dat alle schulden betaald waren, terwijl

hij vond dat de voorzitter die had moeten ondertekenen. Ook kunnen we verderop lezen dat de voorzitter er moeite mee had dat, bij zijn afwezigheid in de vergadering van 30 maart 1955, die vergadering was geleid door de secretaris als waarnemend voorzitter. Dat kon volgens hem niet omdat die functie van waarnemend voorzitter niet bestond. In de vergadering van 14 april 1955 werd dan ook maar gelijk besloten de functie van secretaris en waarnemend voorzitter samen te trekken.

Ook schrok de voorzitter er niet voor terug om met de geestelijk adviseur in discussie te gaan (dat lijkt me heel wat in die tijd). Ik las bijvoorbeeld in de notulen van 27 oktober 1956 dat de geestelijk adviseur niet betrokken was in een bestuurswijziging. De voorzitter vond dat hij niets fout had gedaan.

In de vergadering van 16 augustus 1956 kwam het tot een heftig conflict. Zef Paffen wilde de voorzitter schriftelijk laten weten dat hij geregeld de oefenavonden moest bijwonen, anders zou deze niet meer als bestuurslid gehandhaafd blijven. De overige bestuursleden konden zich hiermee niet verenigen, waardoor de kwestie in stemming kwam. Claessens werd daarop met grote meerderheid van stemmen als voorzitter bedankt. Eén lid kon zich

hiermee echter niet verenigen; hij bedankte zich toen als lid en verliet vervolgens de vergadering.

Ik ga nu dieper in op enkele bestuursleden, waarbij ik ondermeer aangeef wat dat voor mensen waren en welke rol zij speelden in onze gemeenschap.

Vermoedelijke oprichters (maart 1952-mei 1954):

Victor Huydts, Hub Bosch (secretaris), ene Robeers en Zef Paffen.

Bestuursleden vanaf mei 1954:

Cor Claessens	Voorzitter
Sjeng van Dooren	Secretaris; al op 4 januari 1955 uit zijn functie ontheven
J.P. Haesen	Penningmeester
Lou Voncken	Bestuurslid; heeft zich wegens drukke werkzaamheden alweer vrij snel bedankt (volgens verslag bestuursvergadering van 16 augustus 1956)
Leopold Minartz	Bestuurslid
Hub Reneerkens	Bestuurslid; vanaf 4 januari 1955 secretaris (als opvolger van Sjeng van Dooren); vanaf oktober 1956 voorzitter
Sjeng Roks	Bestuurslid; heeft zich wegens drukke werkzaamheden alweer vrij snel bedankt (volgens verslag bestuursvergadering van 16 augustus 1956)
Col Weusten	Bestuurslid vanaf 8 september 1955; vanaf oktober 1956 secretaris
Pie van den Hove	Bestuurslid vanaf 8 september 1955
Paul Bovens	Bestuurslid
Zef Paffen	Bestuurslid
Piet Lucassen	Bestuurslid (tevens schoonvader van trainer Theo Strüfer)

Allen waren woonachtig in Schin op Geul, behalve J.P. Haesen die op de Keutenberg woonde, hetgeen destijds onder de gemeente Wijlre viel.

Bij het bestuderen van de diverse verslagen komen met name drie personen naar voren, te weten Cor Claessens, Hub Reneerkens en Zef Paffen. Dit waren toch wel de trekkers van de vereniging. Zodoende dat onderstaand wat extra aandacht aan deze personen zal worden besteed.

***Een vereniging zonder
reglement is geen
vereniging***

Verslag bestuursvergadering van 14 januari 1955

Cor Claessens heeft in de Grachtstraat gewoond. Hij is op 12 april 1912 geboren te Hulsberg en op 12 oktober 1987 te Heerlen overleden. Hij heeft (zijn leven) lang gewerkt bij bierbrouwerij De Leeuw. Cor was gehuwd met Lies Groven, geboren op 12 juli 1913 te Schin op Geul en overleden op 3 september 1992 te Heerlen. Samen kregen zij vier kinderen, waarvan zoon Al nog in de Grachtstraat in Schin op Geul woont.

Behalve voorzitter van de gymnastiekvereniging was hij ook actief in de carnavalsvereniging "De Waterratte"; in 1957 is hij prins geweest.

Hub Reneerkens was werkzaam op de Oranje-Nassau-mijn in Heerlen. Hij heeft nog enige tijd in de Grachtstraat gewoond en betrokken in 1950 één van de witte huizen in de Tolhuisstraat. Geboren is hij op 16 januari 1911 in Wijlre (Stokhem), als jongste van vijf kinderen. Na de lagere school werkte Hub als tuinder bij zijn broer Sjeng, waarna hij

in 1930 in dienst trad van de Oranje Nassau I. Daar richtte hij administratieve werkzaamheden.

Hub stond aan de wieg van veel verenigingen binnen Schin op Geul. Behalve van de gymnastiekvereniging was hij één van de oprichters van Carnavalsvereniging De Waterratte, Jeugdvereniging Club 77, het Sint Nicolaascomité en van het Oranjecomité.

Hij overleed op 9 maart 1982.²

Eén persoon – Zef Paffen – heeft een zéér bijzondere rol gespeeld binnen de vereniging. Daarop wordt aan het einde van dit artikel teruggekomen.

Financiën, subsidies en een politieonderzoek dat niets opleverde

Bestudering van de beperkte financiële documenten die ik tot mijn beschikking had leidt al snel tot de conclusie dat de boekhouding van de vereniging, op zijn zachtst gezegd, niet optimaal was en dat heeft – zoals eerder al werd opgemerkt – geleid tot een diepgaand onderzoek door de politie.

In een brief van 10 augustus 1953 van de secretaris van de vereniging aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Valkenburg-Houthem, waarin de vereniging een verzoek indient voor subsidie, staat de volgende passage:

“Door de zeer hoge uitgaven die onze vereniging heeft, o.a. f. 300,00 aan trainer, f. 80,00 aan bonds-contributie, aanschaf van toestellen en turnmateriaal enz. en de zeer geringe inkomsten: f. 12,00 contribu-

tie per maand, plm. f. 120,00 donateurskaarten, terwijl alle drie de gehouden zomerfeesten verregend zijn, heeft de vereniging reeds meermalen een geldelijk beroep moeten doen op particulieren.”

Al op 20 augustus 1953 – dus slechts tien dagen na de indiening van het subsidieverzoek! – krijgt de vereniging een positief bericht van het college. Het is bereid de gemeenteraad een voorstel te doen om de vereniging een eenmalige subsidie te verstrekken, maar eerst dient de gymnastiekvereniging een opgave te verstrekken van de noodzakelijke aan te schaffen materialen en de kosten daarvan. Op 14 september wordt die opgave verstrekt; hieruit blijkt dat f. 435,00 voor een brug, f. 105,00 voor een ringinstallatie, f. 210,00 voor twee springmatten van f. 105,00 per stuk en f. 475,00 voor een turnpaard nodig is, in totaal dus f. 1.225,00. In de vergadering van 24 september 1953 besluit de gemeenteraad een eenmalige bijdrage te verstrekken van f. 250,00. Op 13 maart 1954 is het bedrag in de verenigingsboekhouding verantwoord. Dit bedrag is gelijk aan het bedrag dat een jaar eerder is verstrekt aan de R.K. Atletiekvereniging Valkenburg.

Kennelijk had de gemeente al snel het vermoeden dat de boekhouding niet op orde was en gaf de politie opdracht een onderzoek in te stellen. In een procesverbaal van 4 november 1954, opgesteld door wachtmeester der eerste klasse Bas Lankhuizen, is ondermeer te lezen dat de boekhouding zeer gebrekkig was en dat allerlei aanschaffingen betaald – of geschonken – waren door enkele leden van de vereniging. Het moge duidelijk zijn dat de vereniging met allerlei subsidies, giften en leningen het hoofd boven water moest houden.

Niet helder is waarom de politie onderzoek moest doen naar de boekhouding. Bij het schrijven van dit artikel is op geen enkele wijze gebleken dat er fraude is gepleegd of dat de bestuursleden geld voor eigen gewin hebben gebruikt. Integendeel, zou ik willen zeggen. Als niet enkele enthousiaste leden financieel waren bijgesprongen, zou de vereniging al na enkele jaren ter ziele zijn gegaan. De gemeente komt wellicht ook later tot datzelfde oordeel. Zo laat het gemeentebestuur in een brief van 25 november 1954 weten dat zij voorshands niet zal overgaan tot terugvordering van de subsidie.

Op 8 april 1955 deelde de vereniging de gemeente mede dat alle schulden waren overgenomen en betaald, waardoor de vereniging weer zonder contanten zat. Zij deed daarom wederom een beroep op de gemeente voor een financiële bijdrage, maar nu was de gemeente niet meer zo toegeeflijk en deelde hen in een brief van 2 mei 1955 mee dat zij geen aanleiding zag om de gemeenteraad voor te stellen alweer een subsidie aan de vereniging beschikbaar te stellen.

Tien jaar later, op 5 april 1965, deed de vereniging nogmaals een beroep op de gemeente en vroeg een tegemoetkoming in de aanschafkosten van f. 1.600,00 voor een brug met ongelijke leggers. Dit toestel was, zo blijkt

uit de subsidieaanvraag, verplicht om deel te mogen nemen aan wedstrijden. De aanvraag had succes want – zo lezen we in het *Limburgsch Dagblad* van 22 juni 1965 (dus ongeveer tweeëneenhalve maand later; kennelijk begonnen toen de ambtelijke molens al langzamer te draaien) – er werd aan de gemeenteraad voorgesteld om een bijdrage beschikbaar te stellen van f. 720,00.

Ook in 1969 is de gemeente erg toeschietelijk. In de vergadering van 19 december 1969 stelt de gemeenteraad de vereniging een eenmalige subsidie van f. 430,00 beschikbaar ten behoeve van de aanschafkosten van vier springmatten.

Contributie aspirant-leden tot 12 jaar 35 ct p/mnd
Vanaf 12 tot en met 16 jaar 50 ct p/mnd
Heren-leden vanaf 16 jaar 100 ct p/mnd

Verslag bestuursvergadering van 10 maart 1956

Volgzaamheid, orde en tucht

Zoals in het begin van dit artikel werd opgemerkt beschikte de vereniging niet over statuten en die zijn, voor zover bekend, ook nooit opgesteld. In de bestuursvergaderingen kwam de noodzaak van het opstellen van een nieuw reglement wel iedere keer terug en werden er afspraken gemaakt welke bestuursleden zich daarmee zouden gaan bezighouden, maar al die afspraken hebben – voor zover na te gaan – nooit geleid tot het vaststellen van een reglement. Overigens drong ook de trainer, Sef Vincken, aan op een reglement.

De trainer was namelijk niet te spreken over de opkomst der leden op de oefenavonden en zei dat het zo niet langer kon doorgaan. Enkele leden drongen aan op huisbezoek. De trainer wilde het nog een maand aanzien, anders zou hij ermee stoppen. Indien er een reglement zou zijn, zou hij de leden kunnen bestraffen. Ook iemand die het jaar-

Enkele gymnasten tijdens een toernooi.

V.l.n.r.: Pierre Coumans, Wiel Bovens, Martin Voncken, Hub van den Hove, Paul Roks, Jan van den Hove en trainer Sef Vincken. Helemaal rechts (met papieren) staat Col Weusten.

lijkse kringfeest in Valkenburg zonder goede reden niet had bijgewoond kon rekenen op een ernstige waarschuwing of een schorsing voor bepaalde tijd.

Als we daar nu zestig jaar later op terugkijken, bestaat de indruk dat er een ijzeren discipline heerste. Dat was in die tijd wellicht normaal, maar in het licht van de hedendaagse opvattingen toch allemaal wel erg streng. De trainer verwachtte in beginsel elk lid op de training; bij herhaaldelijk verzuim volgde tijdelijke schorsing of zelfs roeyement.

In het verslag van de bestuursvergadering van 17 juni 1955 staat zelfs dat een lid niet aan de processie mocht deelnemen omdat hij zich op de training niet behoorlijk had gedragen. Ofschoon het natuurlijk belangrijk was voor de vereniging het aantal leden minstens op peil te houden, schrok men er niet voor terug om verzoeken van oud-leden om weer lid te mogen worden af te wijzen. Daarnaast had de vereniging grote achterstanden in de contributie. Verder werd geen prijs meer gesteld op leden die wel de oefenavonden bijwoonden, maar niet deelnamen aan wedstrijden of (andere) feesten. Discipline was dus kennelijk belangrijker dan het ledental!

In dit verband is het binnen het tijdsbeeld van destijds passend wat voorzitter Cor Claessens zei over het doel van de vereniging, in een bijeenkomst op zondag 22 november 1955:

“Gehoorzaamheid, volgzaamheid, orde en tucht moeten er in deze vereniging gekweekt worden. Dit is niet alleen de grondslag van deze vereniging, maar zal tevens een gezonde maatschappij ten goede komen.”

Revue, zomerfeesten, veel plezier en veel bier

Eén van de verenigingshoogtepunten was de jaarlijkse revue. Deze is slechts gedurende enkele jaren gehouden en daarna niet meer, omdat zowel de belangstelling tegenviel en de opbrengsten minimaal waren. De bestuursvergaderingen van januari 1955 gingen voornamelijk over dit evenement. De entreprijs van de revue – die op 23 januari 1955 plaatsvond – werd bepaald op f. 1,25 en f. 1,00; voor het reserveren moest f. 0,25 extra betaald worden. De plaatsen konden gereserveerd worden op zondag, na de Hoogmis, in het verenigingsgebouw. In latere notulen lezen we dat, ondanks een matige opkomst, er een batig saldo resteerde van f. 21,77. [In euro's gerekend is dat nog geen € 10,00.]

Gelet op de hoge kosten en het klein batig saldo werd in de bestuursvergadering van 6 oktober 1955 besloten geen revue meer te organiseren, maar over te gaan op een bliksemloterij. De allereerste werd gehouden op 20 november 1955 en vond gelijktijdig met een ouderavond en de clubkampioenschappen plaats. De hoofdprijs was een koffie- of theeservies ter waarde van ongeveer f. 50,00. Voor de bliksemloterij konden toffees gekocht worden waar in enkele een letter was verstoppt. Al deze prijsgevende letters vormden de zin “Steunt het Geuldal”. De

“G” was de hoofdprijs en zo vervolgens verder naar beneden qua prijzen. De letters werden door de plaatselijke politie in de toffees verstopt. Bij winkeliers uit het dorp werd tien kilo aan toffees ingekocht. De hoofdprijs, het koffie- of theeservies, werd gekocht bij Jo Paffen.³

De bliksemloterij bracht aanzienlijk meer op dan de revue-avond, namelijk f. 155,46. Hiermee werden twee nieuwe trommen betaald.

In latere verslagen van de bestuursvergaderingen is te lezen dat de bliksemloterij werd voortgezet, waarbij deze nog werd uitgebreid met een fancy fair, een voetbalspel, het bordwerpen en het kraaienspel. Wat begonnen was als een bliksemloterij groeide in de latere jaren uit tot een echt groot evenement met een Rad van Avontuur, visspel, pingpongspel, potwerpen en andere attracties. Ook werd de hoofdprijs verdubbeld naar een keuken- of linnenuitzet ter waarde van f. 100,00. In latere jaren werden bedrijven en fabrieken aangeschreven om de bliksemloterij en de fancy fair te sponsoren, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van geldbedragen ter waarde van een beker. Zo lezen we dat in de bestuursvergadering van 9 november 1956 werd besloten om chocoladefabriek Het Geuldal uit Gulpen en de Sphinx en de Mosa uit Maas-tricht te vragen een prijs beschikbaar te stellen. Blijkbaar had de bliksemloterij in 1955 succes opgeleverd, want een jaar later werd besloten om er weer een te organiseren. De toffees werden toen vervangen door luciferdoosjes; er werden er 2.000 gekocht bij de N.V. Micresfabriek. In een bijeenkomst op 17 januari 1957 heeft de politie het geheim bij de lucifersdoosjes aangebracht, die vervolgens in een verzegelde koffer werden verpakt.

De heren hadden hun tamboerkorps...

In de bestuursvergadering van 17 september 1955 komt de oprichting van een tamboerkorps aan de orde. Voor de opleiding van de geïnteresseerde leden zou Col Weusten contact zoeken met Joep Jongen uit Bleijerheide (Joep Jongen was de oom van de latere trainer Theo Strüfer). Hij gaf aan dit op zich te nemen onder voorwaarde dat hij de reiskosten van Bleijerheide naar Schin op Geul vergoed zou krijgen, alsmede een kleine vergoeding voor het geven van de lessen. Het bestuur stemde daarmee in. Voor de trommen moest f. 20,00 per stuk betaald worden. De leerlingen moesten f. 0,30 per les betalen; bij goed

gevolg zou de helft worden terugbetaald. De reiskosten en de consumpties werden uit de kas betaald.

In latere vergaderingen komt het tamboerkorps met enige regelmaat terug. Zo staat in het verslag van de bestuursvergadering van 10 december 1955 dat er vier trommen op zicht besteld werden bij de firma Kessels te Tilburg en twee nieuwe mondstukken voor de klaroenen. Ook werd gezorgd voor twee nieuwe vellen voor de oude trommen. De kosten van een rood-wit-blauw vaandel werden door Col Weusten zelf betaald.

... en de dames hun vaandelcomité

Naast een tamboerkorps waren er ook plannen om een vaandelcomité op te richten. Hierin gingen, volgens het *Limburgsch Dagblad* van 24 november 1956, de volgende dames zitting nemen: Tiny van den Hove, Jetje Minnarts, Lie Coumans (secretaresse), mevr. Bovens (penningmeester), mevr. Bemelmans-Paffen (voorzitter), Maria van den Hove, Gerda Coemans en Lieske van den Hove. Als vertegenwoordiger van het bestuur werden Pie van den Hove en Paul Bovens aangewezen.

Het eerste verzoek aan het comité was geld in te zamelen voor de aanschaf van een nieuw vaandel, dat als symbool van de nog jonge vereniging kon dienen.

Sportprestaties: trainers, successen en neergang

Trainers

Gedurende het actieve bestaan van de vereniging zijn er drie trainers werkzaam geweest.

Vanaf de oprichting begin jaren vijftig tot 1957 was Sef Vincken trainer; vervolgens nam Theo Strüfer de trainingen over. Hiermee is deze in 1961 gestopt omdat hij – in overleg met het bestuur – meer tijd wilde steken in zijn eigen sportcarrière. De heer Smeets nam toen voor een jaar de trainingen over. Vanaf 1962 tot 1967 was Theo Strüfer weer trainer en vervolgens vanaf 1967 tot het einde van het bestaan van de vereniging was dit weer Smeets.

Wie is Theo Strüfer?

Van alle trainers die in dienst zijn geweest van de gymnastiekvereniging is Theo Strüfer wel de bekendste. Behalve trainer was hij een bijzonder succesvol atleet. Hij heeft zodoende een grote invloed gehad op de prestaties van de vereniging.

Voorafgaand aan dit artikel heb ik met hem enkele gesprekken gehad. Hij heeft mij allerlei krantenknipsels en een fotoboek beschikbaar gesteld, waarvan ik uiteraard dankbaar gebruik heb gemaakt.

Theo werd geboren op 19 augustus 1937 te Bleijerheide en heeft van 1964 tot 1967 in de Grachtstraat in Schin op Geul gewoond. Hij is gehuwd met Els Lucassen. Vanaf 2007 wonen zij in Vaals.

Strüfer begon al op 7-jarige leeftijd met turnen bij S.V. Bleijerheide, overigens zeer tegen de zin van zijn vader in. Daarna is hij samen met zijn broer naar Eendracht Kerk-

rade vertrokken. Zijn trainers waren Frans Rinkens en ene Thewissen (bakker van beroep). Na vijf jaar ging hij weer terug naar K.D.V. (Kracht Door Volharding). Zijn prestaties heeft hij niet alleen te danken aan zijn grenzeloze inzet, maar ook door de harde aanpak van zijn trainer Wiel Sterk. Op 17-jarige leeftijd begon hij met grote nationale kampioenschappen en is hij opgenomen geweest in de Nederlandse selectie. Bij grote wedstrijden eindigde hij vaak als tweede, echter in 1967 werd de "eeuwige tweede" op 30-jarige leeftijd eindelijk welverdiend turnkampioen van Nederland. Niet lang daarna stopte hij met de wedstrijd-sport. In de periode 1970-1985 was hij nog regelmatig nationaal en internationaal jurylid.

Behalve veel clubkampioenschappen en diverse internationale successen in bijvoorbeeld Zarragoza, Wenen en Mulhouse, is hij zevenmaal kampioen van Limburg geweest. Zijn absolute hoogtepunt was uiteraard zijn eerste plaats tijdens het Nederlands kampioenschap in 1967.

Als blijk van waardering voor zijn grote sportieve prestaties werd hij in 2000 door de gemeente Kerkrade benoemd tot gemeentelijk sportman van de eeuw. Een groot bord aan de muur in zijn woonkamer in Vaals is daarvan nog het duidelijke bewijs.

Onderstaand is nu even Theo Strüfer zelf aan het woord:

"Het Geuldal was op zoek naar een opvolger van trainer Vincken uit Voerendaal, ook leider van Furenthela, een machtig mooie turnvereniging. Dit was voor mij een goede uitdaging. Het betekende wel veel reizen van Kaalheide naar Schin op Geul, maar ik had toch toegestemd. Na goede gesprekken met het bestuur ben ik begonnen aan de klus. Ik turnde zelf bij K.D.V. Bleijerheide. Ik heb toen aan het bestuur en de leider-trainer gevraagd om turnmateriaal wat zij teveel hadden over te nemen zonder betaling, en ik mocht toen kleine turnmatten en een turnpaard meenemen. O, wat was ik blij. Zo konden de jongens zonder pijn op de vloer van het houten gebouw werken. Na een jaar van hard werken kon Het Geuldal meedoen aan wedstrijden. Op een vergadering heb ik gevraagd "Waarom beginnen jullie niet met meisjes?" want die waren er genoeg in het dorp. Maar ja, wie ging dat doen als

leider? Toen heb ik dat ook maar gedaan en met succes, want het werd een mooie groep. Het werd voor mij toch wat veel want ik turnde zelf ook op landelijk en op internationaal niveau. Ik trainde zelf en moest lesgeven. Dat waren heel wat uren bij elkaar. Dat begon zich te wreken en mijn peil ging naar beneden en dat wou ik niet. Na een gesprek met het bestuur werd een nieuwe trainer aangesteld, in de persoon van de heer Smeets uit Voerendaal, ook van Furenthela, maar met de belofte dat ik zou terugkeren. Dat is ook gebeurd. Er moest ook een evenwichtsbalk komen voor de dames. De heer Reneerkens werkte op de Oranje-Nassaumijn in Heerlen. Op een gegeven moment konden we op de mijn een strosboom krijgen, dat is een hardhouten balk waar de mijnliften in de ondergrondse schachten mee naar boven en naar beneden gebracht werden. In Schin op Geul was een timmerwerkplaats bij de kerk en die heeft van die strosboom een evenwichtsbalk gemaakt, die zo zwaar was dat we die met tien kinderen moesten verplaatsen. Door goed samen te werken met het bestuur werd het een mooie vereniging waar Schin op Geul trots op kon zijn. Na verloop van tijd zijn we ook begonnen met gehuwde en oudere dames. Dat was een goed besluit en we hadden genoeg dames om er een mooie groep van te maken... Het was een mooie tijd in Schin op Geul."

Successen

Om na te gaan of de vereniging ook successen heeft geboekt, ben ik in het archief van de gemeente Valkenburg aan de Geul gedoken. Daarnaast ben ik ook gaan bladeren in het *Land van Valkenburg* over de periode 1952-1970. Het eerste grote artikel dat ik tegenkwam stamt uit 1953. In de editie van vrijdag 12 juni 1953 lezen we dat er die zondag 14 juni een groot turnfeest werd gehouden "in het vriendelijke Schin op Geul onder de gemeente Valkenburg-Houthem".

Het programma paste helemaal in het Rooms Katholieke tijdsbeeld. Het turnfeest begon 's morgens om 10.00 uur met een H. Mis en om 14.40 uur trokken de circa duizend deelnemers naar het lof. Om kwart over drie ging het vervolgens naar het feestterrein. Voor Café Janssen (thans "De Herbergier") werd het defilé afgenomen door de autoriteiten. Behalve de gymnastiekverenigingen uit de buurt nam ook schutterij St. Mauritius Strucht uit Schin op Geul deel. De prijsuitreiking vond plaats door burgemeester Hens. 's Avonds verzorgden Zangvereniging Inter Nos en Fanfare St. Cornelius een avondconcert. Wie dan nog niet was uitgefieft, kon terecht bij café De Duif (thans "A ge Pannes").

Nauwelijks enkele maanden later, namelijk in september 1953, werd een tweede gymnastiekfeest georganiseerd. Weer werden verenigingen uit de buurgemeenten uitgenodigd. Om half drie werd de optocht opgesteld in de Grachtstraat en vertrok men "kerkwaarts voor een kort plechtig lof". Om half vier begonnen de wedstrijden en

waren “voor orde en tucht, benevens optocht en defilé” prachtige bekens beschikbaar gesteld.

Ook op zondag 20 november 1955 vond er een wedstrijd plaats. Nadat de geestelijk adviseur pastoor Theo Pol (pastoor van 1954 tot 1961), nog een beroep deed op de ouders om hun medewerking te blijven verlenen, begonnen de clubkampioenschappen. De uitslag was als volgt:

Groep B:

Loek Voncken, 44 pt
Gerard Gerards, 43 pt
Wiel Beckers, 41,25 pt

Groep A:

Jo Roks, 64,25 pt
Jeu Voncken, 62,75 pt
Theo Salden, 61 pt

Leden:

Harie Voncken, 1e prijs, 50 pt

De prijs voor “orde en tucht” werd gewonnen door Jo Roks met 23 punten.

Ook in latere jaren haalde de drumband van de vereniging veel successen, zoals op zaterdag 15 september 1962 tijdens een internationaal drumbandconcours in Haanrade. Daar werd de eerste prijs gehaald bij de concertwedstrijden, de tweede prijs bij de marswedstrijden en nog eens de tweede prijs bij het defilé.

Tienjarig bestaan

Op zondag 9 september 1962 werd het 10-jarig bestaan van de vereniging groots gevierd. In het *Land van Valkenburg* van destijds lezen we dat “*velen aanvankelijk sceptisch tegenover dit initiatief hebben gestaan; niet omdat zij ertegen waren, neen, maar omdat men de nieuwe vereniging een niet al te lang leven meende te kunnen voorstellen. Zij die zo dachten hebben zich echter vergist en zijn daar niet rouwig om. Het “Geuldal” heeft zich niet alleen ten volle bestaansrecht verworven maar mag zich bovendien in een onverdeelde sympathie van de zijde van de vereniging verheugen*”.

Het feest begon, zoals gebruikelijk, met een H. Mis 's ochtends om kwart voor acht (!), waarna er van 11.00 tot 13.00 uur een receptie inclusief koffietafel in het verenigingslokaal Café Janssen plaatsvond. Tussen 13.00 en 14.00 uur vond de ontvangst der verenigingen plaats, om 14.30 uur was er een optocht met defilé, om 16.00 uur marswedstrijden voor fluit- en tamboerkorpsen en drumbands en om 19.00 uur werden de prijzen uitgereikt. Daar bleek dat de plaatselijke schutterij St. Mauritius Strucht vele prijzen opeiste, zoals een eerste prijs met 100,5 punten bij de marswedstrijden en een eerste prijs bij de concertwedstrijden. De publieksprijs, bestaande uit een beker, werd eveneens door de drumband van de schutterij gewonnen, met 390 punten.

Ook in 1964, zo lezen we in het *Limburgsch Dagblad* van 13 juni 1964, vond een districtsfeest plaats. De heren zouden vrije oefeningen uitvoeren en de dames ritmische gymnastiek. Verder werd er gewerkt aan toestellen en zouden er piramides gebouwd worden. Het Geuldal was echter niet bijzonder succesvol. Het was een geslaagd feest, maar de prijzen gingen toch naar andere verenigingen, zoals St. Lambertus uit Maastricht en Swentibold uit Sittard. De eigen vereniging viel jammer genoeg niet in de prijzen.

Ledenaantallen

Wat het ledental betrof, zo lezen we in het jaarverslag van 21 april 1956, bleek dat dat in minder dan één jaar tijd fors was gestegen, namelijk van 22 leden op 31 mei 1955 naar 50 leden op 1 april 1956; meer dan een verdubbeling dus. Uit een brief van de vereniging aan de gemeente van 5 april 1965 viel op te maken dat het aantal leden op dat moment zelfs 78 bedroeg. Verder is niet nagegaan kunnen worden of dat ledenaantal daarna nog meer is toegenomen. De indruk bestaat dat de vereniging rond die periode haar sportieve hoogtepunt had bereikt. Als de verslagen erop nageslagen worden, blijkt dat de vereniging – vooral in de latere jaren – er toch wel erg veel moeite mee had om het ledenaantal te handhaven.

Een gulle gever

Bij het doornemen van de verslagen van de bestuursvergaderingen blijkt dat één lid, namelijk Zef Paffen (1912-1982), vooral in financieel opzicht veel heeft betekend voor de vereniging.

Hij was een eenvoudige, gehandicapte vrijgezel die zich met hart en ziel stortte in het verenigingsleven, met name de voetbalvereniging en turnclub. Hij woonde in bij zijn zus in Engwegen.

Zef was een verre neef van Jo Paffen, de smid en "blokker" van Schin op

Geul in vroegere jaren.

Allerlei financiële problemen lopen als een rode draad door de geschiedenis van de vereniging. Vaak heeft Zef Paffen financiële redding moeten brengen. Uit allerlei verslagen worden de gulle gebaren van Paffen kenbaar.

Kennelijk had de vereniging geld van hem geleend en in de bestuursvergadering van 16 maart 1955 werd besloten om die schuld, zijnde f. 104,00 terug, te betalen. Zef Paffen nam echter genoeg met f. 65,00 en schold het restant van f. 39,00 kwijt. Het zijn bedragen die hedentendage niet veel voorstellen, maar bijna zestig jaar geleden was dat toch aanzienlijk. Voor deze geste werd Paffen door de voorzitter dan ook hartelijk bedankt.

In een verslag van de bestuursvergadering van 17 juni 1955 lezen we dat Zef Paffen het geld voor de cursus tot verenigingsleider, zijnde f. 15,00, uit eigen zak betaalde. Afgesproken werd om dit bedrag gedeeltelijk terug te betalen als het de vereniging financieel beter zou gaan. Triest is het als later blijkt dat Paffen zelf deze cursus wegens ziekte niet kon bijwonen en de vereniging daardoor een boete van f. 5,00 moest betalen. Ook dat bedrag werd door Zef Paffen heel genereus zelf betaald.

Een heel ander verhaal lezen we in het jaarverslag van 21 april 1956 waaruit blijkt dat één lid werd geroeyeerd en als genoegdoening een oefenrek, dat hij als zijn eigendom beschouwde, mee naar huis nam.

Een maand later kwam de vacature van voorzitter terug. Dat had weer wat voeten in de aarde. De toenmalige secretaris Hub Reneerkens stelde voor iemand te benoemen uit het bestuur. In feite wilde hijzelf voorzitter worden, maar Zef Paffen was het hiermee niet eens omdat dan de secretarisfunctie vacant zou worden. Paffen stelde iemand anders voor, maar deze betreffende persoon wilde die verantwoordelijkheid niet nemen. De verkiezing voor een voorzitter werd daarom verschoven naar de oefenavond op 13 september 1956. Toen werd alsnog de secretaris Hub Reneerkens met algemene stemmen tot voorzitter benoemd. In de vergadering van 6 oktober 1956 werd besloten dat Col Weusten voorlopig zou waarnemen als secretaris, waarbij hij hulp aangeboden kreeg van de nieuwe voorzitter Hub Reneerkens.

Geruisloos geboren en gestorven

Bij het bestuderen van allerlei documenten, krantenartikelen en verslagen kan ik niet ontdekken wanneer de vereniging is ontbonden. Ik heb de indruk dat zij even stil is opgehouden te bestaan als zij is opgericht.

Wel heb ik aan de hand van verslagen van het Comité Samenwerkende Verenigingen, over de periode 17 oktober 1973 tot 1 september 2003, nog het volgende kunnen vaststellen.

In hun vergadering van 25 september 1973 werden de data voor de jaarlijkse kienavonden voor het winterseizoen 1973/'74 vastgesteld. Daarbij werd de kienavond van de gymnastiekvereniging bepaald op 24 maart 1974. Of zij vervolgens ook daadwerkelijk die kienavond hebben georganiseerd, is niet na te gaan.

Ruim een jaar later, namelijk op 19 december 1975, is te zien dat de gymnastiekvereniging zonder kennisgeving afwezig is bij een vergadering van het Comité Samenwerkende Verenigingen. Wel wordt in die vergadering een donateursactie door de gymnastiekvereniging ingepland voor april 1976. Bij de indeling van de kienavonden voor het winterseizoen 1976/'77, de planning van de winteractiviteiten en het zomerprogramma voor 1977, ontbreekt de gymnastiekvereniging echter. Ook in latere verslagen komt de vereniging niet meer voor. Daaruit mag je voorzichtig afleiden dat de gymnastiekvereniging tussen maart 1974 en december 1975 een stille dood gestorven moet zijn. Daarna heb ik geen activiteiten meer kunnen ontdekken. Uit latere verslagen van het Comité Samenwerkende Verenigingen blijkt dat de vereniging (bijna) elke vergadering zonder kennisgeving afwezig was en dat zij bij de planning van allerlei activiteiten en bij het samenstellen van het voorjaars- en zomerprogramma niet meer werden genoemd. Wel is er in mei 1978 nog huis-aan-huis een brief bezorgd door het Comité Samenwerkende Verenigingen waarin een overzicht wordt gegeven van alle verenigingen die in onze dorpsgemeenschap actief zijn. Daarin werd ook de gymnastiekvereniging genoemd. Tot eind jaren '80 werden nog gymnastieklessen gegeven door onder andere de heer De Groot. Wanneer de vereniging uiteindelijk is opgehouden te bestaan, heb ik niet kunnen achterhalen.

Veel onenigheid binnen de vereniging, maar veel plezier erbuiten

Samenvattend kan gesteld worden dat begin jaren '50 van de vorige eeuw enkele enthousiaste inwoners uit Schin op Geul een gymnastiekvereniging hebben opgericht, en daarbij ongetwijfeld hoge sportieve verwachtingen hebben gehad. Al snel bleek echter dat door allerlei omstandigheden, zoals interne meningsverschillen en het feit dat de financiën beperkt waren, de vereniging geen lang leven beschoren was.

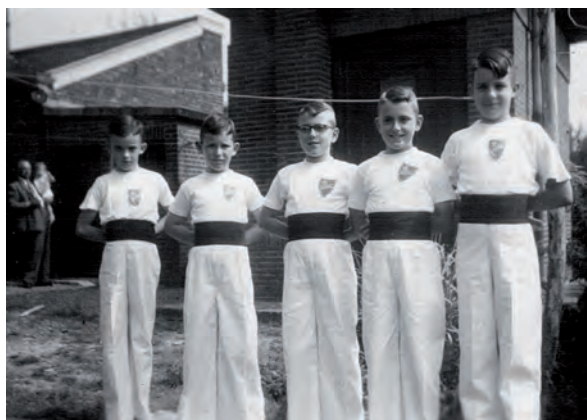
Uit allerlei documenten en krantenartikelen is voorzichtig te concluderen dat de vereniging midden jaren '70 een stille dood is gestorven, dus ongeveer vijfentwintig jaar

na haar oprichting, Dat is niet echt lang voor een vereniging die met zoveel inzet, energie en inspanning tot stand is gekomen.

Daarnaast is het opvallend dat uit de notulen van de diverse vergaderingen blijkt dat er vaak onenigheid bestond binnen het bestuur. Bij het schrijven van dit artikel heb ik dit ook aan oud-leden van de vereniging laten lezen en daaruit bleek dat zij zich hierin niet konden vinden. Men had beduidend prettigere ervaringen met de vereniging en er wordt met veel plezier teruggekeken op de tijd dat zij van de gymclub lid waren. Ook de krantenartikelen die ik heb geraadpleegd zijn aanzienlijk positiever dan de indruk die gewekt zou kunnen worden na het lezen van de verslagen van de bestuursvergaderingen.

Dit artikel zou dan ook niet compleet zijn als niet ook enkele oud-leden aan het woord zouden komen, waaronder Wiel Coemans en Lau van den Hove. Zij konden zich echter geen specifieke gebeurtenissen herinneren of anekdotes vertellen; wel blijkt dat zij er een zeer plezierige tijd hebben gehad. Hub van den Hove uit Walem vertelde mij nog wel een leuk verhaal:

“De eerste trainingen van de vereniging vonden plaats in één van de bijgebouwen van kasteel Schaloen, onder leiding van trainer Vincken. De heer Reneerkens benaderde mij om ook lid te worden van de vereniging, maar mijn moeder verzette zich daartegen zolang de trainingen zouden plaatsvinden op het kasteel. Zij hoorde daar allerlei wilde verhalen over. Toeval of niet: nauwelijks een jaar later werden de trainingen verplaatst naar de barak [voorloper van het huidige gemeenschapshuis, JH] en prompt stond de heer Reneerkens weer bij ons op de stoep. Mijn moeder hield woord en ik mocht lid worden. Ook mijn broers werden lid. Ik ben vanaf 1953 tot 1963 lid van de vereniging geweest, totdat ik in militaire dienst moest. De vereniging stond ook hoog aangeschreven binnen de Kring Maastricht. Ik heb er een geweldige tijd gehad.”

V.l.n.r.: Jan van den Hove, Ton Lankhuizen, Piet Lankhuizen, Wim Lankhuizen en Hub van den Hove. Op de achtergrond staat wachtmeester Bas Lankhuizen met dochter Nel.

Verantwoording

Dit artikel is tot stand gekomen aan de hand van verslagen van de bestuursvergaderingen over de periode 1955-1957, mij ter hand gesteld door mevrouw Weusten, en op basis van krantenartikelen. Met name het feit dat ik maar over zo'n beperkte periode verslagen tot mijn beschikking had en geen enkele over de periode daarna – dus van 1957-1974 – is zeer zeker een handicap gebleken, zodat ik moest uitgaan van krantenartikelen over die periode.

Deze krantenartikelen gingen (terecht!) voornamelijk over de sportieve prestaties van de vereniging en niet, of in ieder geval in mindere mate, over bestuurlijke aangelegenheden. Dat gebrek aan informatie is er ondermeer de oorzaak van dat ik niet heb kunnen nagaan hoe het met de damesafdeling en het vaandelcomité is afgelopen. Personen die ik daarover heb geïnterviewd konden mij geen eenduidige en evenmin concrete informatie geven, waardoor ik hun informatie, hoe goed bedoeld ook, niet kon gebruiken. Wel begrijpelijk overigens, daar het immers alweer enkele tientallen jaren geleden is dat de vereniging actief was.

Verder heb ik waar mogelijk de voornamen gebruikt. In een aantal gevallen kon ik deze niet achterhalen en zijn daarom alleen maar de voorletters weergegeven, zoals ik die heb aangetroffen in de diverse verslagen. Bovendien, zo heb ik van Theo Strüfer begrepen, was het niet gebruikelijk dat personen – en vooral de trainers – met hun voorname werden aangesproken. Ondanks deze tekortkomingen hoop ik dat dit artikel de moeite van het lezen waard was.

Voor dit artikel heb ik met diverse personen gesproken. Twee van hen wil ik in het bijzonder noemen en danken. Dat is op de eerste plaats natuurlijk Theo Strüfer, die mij allerlei foto's en krantenartikelen beschikbaar stelde en waarmee verscheidene gesprekken zijn gevoerd, en daarnaast mevrouw Weusten, die nog de verslagen van de bestuursvergaderingen over de periode 1955-1957 in haar bezit had.

Fon Weusten en ik hebben samen in het archief van de gemeente Valkenburg diverse oude krantenartikelen doorgenomen, waarvan ik voor dit artikel gebruik heb gemaakt.

Voetnoten:

1. Nog altijd begint elke vergadering van schutterij Sint Mauritius Strucht uit Schin op Geul met de christelijke groet.
2. In het Heemkundeperiodiek van mei 2010 (nr. 37) is uitgebreid aandacht besteed aan Hub Reneerkens. Via de website van de Heemkundevereniging is het betreffende artikel eveneens te bekijken.
3. Jo Paffen had, naast een smidse, een winkel in huishoudelijke artikelen, op de plaats waar nu de rijwielwinkel van Jean Habets is gevestigd.

